

OPONENTSKÝ POSUDOK K INAUGURAČNÉMU KONANIU

Uchádzač: doc. ThDr. Štefan Pružinský, PhD.

Pracovisko uchádzača: Prešovská univerzita v Prešove, Pravoslávna bohoslovecká fakulta, Katedra biblických náuk

Oponent: ks. dr hab. Bogdan Zbroja, prof. UPJPII w Krakowie.

Odbor HIK: Pravoslávna teológia

Oponentský posudok som vypracoval na základe vymenúvacieho dekrétu za oponenta podpísaného predsedom Vedeckej rady Pravoslávnej bohosloveckej fakulty Prešovskej univerzity v Prešove a dekanom fakulty, doc. ThDr. Štefanom Pružinským, PhD. zo dňa 10.08.2023 a na základe predloženého spisu uchádzača, ktorý obsahuje všetky potrebné podklady v zmysle príslušnej legislatívy.

1. Kvalifikačné predpoklady

Po úspešnom obhájení dizertačnej práce s názvom *Prvý list sv. apoštola Jána Bohoslova* v roku 2000 a získaní titulu PhD v odbore Pravoslávna teológia na PBF PU v Prešove uchádzač v roku 2003 absolvoval rigorózne konanie na tej istej fakulte. Titul docent v odbore pravoslávna teológia získal v roku 2011 na základe úspešného habilitačného konania na PBF PU v Prešove. Témou habilitačnej práce bol *Všeobecný list svätého apoštola Jakuba (historicko-kritický výklad 1. kapitoly)* a témou habilitačnej prednášky bolo *Novozákonné učenie o zákone slobody*.

Z hľadiska naplnenia kvalifikačných predpokladov a ukazovateľov kvalifikačného rastu by som chcel zdôrazniť tematickú konzistentnosť jednotlivých kvalifikačných výstupov. Uchádzač sa prakticky od začiatku svojej vedeckej činnosti zameriaval primárne na oblasť exegézy nového Zákona, konkrétne exegézy tzv. všeobecných apoštolských listov. V tejto oblasti kontinuálne pôsobí až po súčasnosť a to aj napriek tomu, že istý krátky čas pôsobil aj na Katedre praktického bohoslovía a publikoval niekoľko kvalitných výstupov aj v oblasti eortológie.

Vyhodnotenie:

Uchádzač spĺňa kritériá ustanovené pre oblasť vzdelania a kvalifikačného rastu nevyhnutné k udeleniu titulu profesor.

2 Pedagogická činnosť

Uchádzač vykonáva súvislú pedagogickú činnosť od roku 1998 až doposiaľ. V rokoch 1998 - 2001 pôsobil vo funkcii asistenta na Pravoslávnej bohosloveckej fakulte Prešovskej univerzity v Prešove na Katedre biblických náuk. V rokoch 2001 - 2002 pôsobil vo funkcii odborného asistenta na tom istom pracovisku. V rokoch 2002 – 2010 pôsobil vo funkcii odborného asistenta na Pravoslávnej bohosloveckej fakulte Prešovskej univerzity v Prešove na Katedre praktického bohoslovía. V rokoch 2010 - 2014 pôsobil vo funkcii odborného asistenta na Pravoslávnej bohosloveckej fakulte Prešovskej univerzity v Prešove na Katedre biblických náuk. Od roku 2014 až doposiaľ pôsobí ako docent na Pravoslávnej bohosloveckej fakulte Prešovskej univerzity v Prešove na Katedre biblických náuk.

Je spolugarantom študijného programu Pravoslávna teológia v študijnom odbore Teológia 3. stupeň (PhD.) v dennej a externej forme štúdia. V študijnom odbore Teológia zabezpečuje

výučbu profilových predmetov a je spolugarantom pre Habilitačné konanie a konanie na vymenúvanie profesorov študijného programu Pravoslávna teológia v študijnom odbore Teológia. Uchádzač od roku 1998 viedol celkovo 41 bakalárskych prác, 124 úspešne ukončených magisterských prác a 7 dizertačných prác. V súčasnosti vedie jedného doktoranda v študijnom odbore Teológia.

Vyhodnotenie:

Uchádzač spĺňa kritériá ustanovené pre oblasť pedagogickej činnosti k udeleniu titulu profesor. Kritériá v oblasti vedenia záverečných prác na prvom, druhom aj treťom stupni štúdia dokonca vysoko prekračuje.

3 Vedecko-výskumná a expertízna činnosť

3.1 Vedecko-výskumná činnosť a vedecká škola

V čase podania žiadosti o vymenúvacie konanie uchádzač deklaroval autorstvo 5 vedeckých monografií vydaných v zahraničných vydavateľstvách, 4 vedecké monografie vydané v domácich renomovaných vydavateľstvách, 1 VŠ učebnice, 2 učebných textov. Ďalej deklaroval celkovo 127 vedeckých prác, z toho 38 vedeckých prác v domácich recenzovaných zborníkoch, 31 vedeckých prác v zahraničných recenzovaných zborníkoch, 10 vedeckých prác v domácich časopisoch, 3 pozvané prednášky na domácich konferenciách, 15 pozvaných prednášok na zahraničných vedeckých konferenciách, 23 prihlásených príspevkov na domácich konferenciách, 4 prihlásené príspevky na zahraničných konferenciách a 3 vedecké práce registrované v databáze SCOPUS. Vo všetkých uvedených kategóriách publikačnej činnosti splnil alebo vysoko prekročil požiadavky vyplývajúce z Kritérií na vyhodnotenie splnenia podmienok získania vedecko-pedagogických titulov alebo umelecko-pedagogických titulov docent a profesor na Prešovskej univerzite v Prešove.

Doc. ThDr. Štefan Pružinský, PhD. preukázal celkovo 362 citácií alebo ohlasov na svoju vedeckú tvorbu, z toho 158 citácií pochádzalo zo zahraničných vedeckých publikácií a 8 z publikácií indexovaných vo WoS alebo SCOPUS. Aj v tejto oblasti uchádzač splnil alebo vysoko prekročil požiadavky vyplývajúce z Kritérií na vyhodnotenie splnenia podmienok získania vedecko-pedagogických titulov alebo umelecko-pedagogických titulov docent a profesor na Prešovskej univerzite v Prešove.

Na základe dokumentov inauguračného spisu je možné konštatovať tematickú konzistentnosť vedecko-výskumnej orientácie a činnosti uchádzača. Počas celého svojho pôsobenia na vysokej škole v období rokov sa intenzívne venoval najmä výskumu v oblasti exegézy novozákonných spisov, primárne všeobecných apoštolských listov a tiež v oblasti exegézy a teológie najdôležitejších evanjeliových udalostí v kontexte kresťanskej eortológie. Okrem uvedených oblastí bol výskum uchádzača zameraný aj na niektoré oblasti praktickej teológie, konkrétne spovedníctva a niektorých aspektov pravoslávnej duchovnosti a liturgiky.

Tematická orientácia uchádzača sa premietla aj do základných pilierov jeho vedeckej školy, ktoré sú založené na nižšie uvedených princípoch:

a) vytvorenie autentického a správneho preklad skúmaného biblického textu tak, aby čo najvernejšie odrážal jeho prvotnú podobu v najstarších rukopisoch bez neskorších vplyvov, výkladov, poznámok, doplnkov alebo úmyselných či neúmyselných zásahov a chýb.

b) exegéza skúmaného biblického textu s dôrazom na pochopenie dobového pozadia a historického vývoja vnímania a interpretácie tohto textu až po súčasnosť. Očistenie získaných poznatkov od nebiblických, nepravdivých, ideologických alebo dokonca heretických nánosov.

c) interpretácia skúmaného biblického textu v kontexte najnovších poznatkov biblickej exegézy a pomocných biblických vied a kreovanie takého výkladu, ktorý je v súlade s princípmi biblickej, patristickej a cirkevnej teológie a spirituality a zároveň je pochopiteľný pre človeka žijúceho v podmienkach modernej spoločnosti.

Vyhodnotenie:

Na základe inauguračného spisu konštatujem, že uchádzač spĺňa, a v niektorých ukazovateľoch, najmä v oblasti počtu domácich aj zahraničných monografií, vedeckých prác a ohlasov, výrazne prekračuje minimálne požiadavky stanovené pre vedecko-výskumnú činnosť k získaniu titulu profesor.

3.2 Expertízna činnosť

Z hľadiska expertíznej činnosti uchádzač dokladoval členstvo v Vedeckej rade vedeckého časopisu vydávaného v zahraničí (Prawoslawny biblijny almanach); jedno členstvo vo vrcholových orgánoch vedeckých spoločností na medzinárodnej úrovni (Predstavitel' The International Institute of the Athonite Legacy in Ukraine (so sídlom v Kyjeve) na Slovensku; 24 členstiev vo vedeckých výboroch domácich a zahraničných vedeckých konferencií, jedno členstvo v Organizačnom výbore zahraničnej vedeckej konferencie, členstvo v Slovenskej biblickej spoločnosti, ktorá je členom United Bible Societies, pričom 10 rokov bol členom jej výboru (2010-2020), predsedníctvo Komisie Vedeckej grantovej agentúry Pravoslávnej cirkvi na Slovensku pre odbor Pravoslávna teológia, členstvo v odborových komisiách pre odbor sociálna práca a teológia na PBF PU v Prešove, členstvo v redakčných radách jedného zborníka (Pravoslávny teologický zborník) a dvoch vedeckých recenzovaných časopisov (Sociálna a duchovná revue a Acta Patristica) vydávaných na Slovensku, členstvo vo významných komisiách Pravoslávnej cirkvi na Slovensku (Komisia Metropolitnej rady Pravoslávnej cirkvi pre skúmanie misijnopastoračných otázok (2000 - 2017) a Komisia Metropolitnej rady Pravoslávnej cirkvi pre skúmanie ekumenických otázok (2018 - trvá), členstvo vo vedeckých radách PBF PU v Prešove a Prešovskej univerzity v Prešove, členstvo v Rade pre vnútorný systém kvality PU v Prešove, člen Komisie na tvorbu zbierok pri Slovenskom národnom múzeu - Múzeu rusínskej kultúry v Prešove (2019 - trvá), člen Rady riaditeľky Slovenského národného múzea - Múzea rusínskej kultúry v Prešove (2019 - trvá)

Okrem uvedených scientometrických ukazovateľov je dokumentovaná aj posudzovacia činnosť uchádzača, konkrétne posudzovanie 4 projektov VGA PC a 7 projektov GAPU; je posudzovateľom 42 monografií, vedeckých zborníkov a vedeckých časopisov v rámci recenzného konania a 2 článkov pre časopisy indexované v databázach Scopus a WoS (Religions a Rocznik Teologiczny).

Vyhodnotenie:

Z 11 špecifických voliteľných kritérií preukázal uchádzač splnenie šiestich (pri minimálne ustanovenej požiadavke päť pre titul profesor), pričom v niektorých ukazovateľoch bolo ich kvantitatívne zastúpenie výrazne prekročené. Viaceré deklarované aktivity svedčia o výraznom

zahraničnom pôsobení uchádzača, čo dokazuje odborný dosah na širšiu medzinárodnú vedeckú a pedagogickú komunitu.

Celkové hodnotenie

Na základe dôkladného preštudovania inauguračného spisu doc. ThDr. Štefana Pružinského, PhD. konštatujem, že z hľadiska kvantitatívnych scientometrických požiadaviek spis v dostatočnej miere dokumentuje ich splnenie pre udelenie titulu profesor. V niektorých ukazovateľoch bolo ich zastúpenie dokonca výrazne prekročené, osobitne z hľadiska počtu úspešne ukončených záverečných prác študentov na všetkých troch stupňoch štúdia, z hľadiska počtu zahraničných publikácií a zahraničných ohlasov na výstupy vedecko-výskumnej činnosti uchádzača a tiež z hľadiska významných odborných aktivít prispievajúcich k rozvoju pravoslávnej teológie a počtu ocenení doma aj v zahraničí.

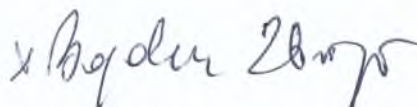
Vyhodnotenie kvalitatívnych ukazovateľov inauguračného spisu výrazne dotvárajú veľmi pozitívne a uznanlivé vyjadrenia významných medzinárodných osobností z oblasti teológie (prof. Jerzy Ostapczuk, významný biblista a dekan z Varšavskej kresťanskej akadémie, prof. ThDr. Jan B. Lášek, Dr.h.c. (mult)., prodekan pro vedu, doktorandské štúdium a zahraničné vzťahy Husitskej teologickej fakulty, Univerzita Karlova, prof. Ivan Christov z Teologickej fakulty Sofijskej univerzity v Bulharsku, a d.) podložené doterajšou spolupracou s uchádzačom.

Na základe podkladov obsiahnutých v inauguračnom spise a tiež na základe osobných skúseností z odbornej spolupráce s uchádzačom (najmä v rámci vedeckých podujatí) vyzdvihujem tematickú konzistentnosť jeho vedeckej školy, osobnostnú a odbornú integritu uchádzača v rámci jeho pedagogického pôsobenia, rovnako projektovú a expertíznu aktivitu vyvíjanú v rámci národných aj medzinárodných tímov. Uchádzača je možné v študijnom odbore pravoslávna teológia považovať za uznávanú vedeckú osobnosť s medzinárodným uznaním.

Záver

Na základe uvedených skutočností možno konštatovať, že uchádzač spĺňa všetky kritériá na vymenovanie za profesora. Po úspešnom inauguračnom konaní a splnení všetkých legislatívnych požiadaviek v zmysle vyhlášky MŠVVaŠ SR č. 246/2019 Z. z. odporúčam **vymenovať uchádzača doc. ThDr. Štefana Pružinského, PhD. za profesora** v odbore habilitačného a inauguračného konania **Pravoslávna teológia**.

V Krakowe, dňa 22.09.2023.

Ks. dr hab. Bogdan Zbroja, prof. UPJPII.